

чні сегментні механізми трансмісії: перерозподіл світових ринків між новими гравцями; посилення цінових коливань на світових ринках та зміна умов торгівлі, поширення фінансових спекуляцій, загострення політико-силових способів здійснення контролю за використанням світових енергетичних ресурсів планети.

Ендогенна парадигма державного антикризового управління економікою України повинна охоплювати:

- переорієнтації стратегії управління від політики приватизації до політики формування суспільного сектору в масштабах, достатніх для забезпечення стабільності соціально-економічного розвитку;

- максимальну мобілізацію використання внутрішніх ресурсів (земельних, людських, енергетичних та фінансових) завдяки запровадженню антикризового цільового державного управління;

- подолання корупції та елементів тіньової економіки шляхом запровадження повної інформаційної відкритості та доступності суб'єктів господарювання, їх змагальності щодо використання наявних в Україні всіх видів ресурсів, товарів та послуг;

- проведення моніторингу та макроекономічного прогнозування факторів макроекономічної нестабільності;

- запровадження системи макроекономічної оцінки ефективності державних антикризових управлінських рішень на національному та регіонально-муніципальному рівнях.

Маховка В. М.,

асистент,

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ УКРАЇНИ

На сьогодні туризм визнано однією з пріоритетних галузей національної економіки, тому вплив держави на туристичну галузь вимагає застосування особливих підходів, з урахуванням досвіду провідних туристичних країн світу. Такий вплив реалізу-

ється через механізм державного антикризового управління туристичною галуззю, що має функціонувати за для створення сприятливого середовища розвитку туризму в регіонах України шляхом подолання можливих проявів кризових ситуацій на підприємствах даної галузі.

Питання державного антикризового управління туристичною галуззю розглянуто в наукових працях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: А. Б. Добровольської, Ю. А. Штюрмера, О. А. Мельниченка, А. Х. Іляшенка, В. Євдокименка, В. А. Квартальнова, Л. М. Донченко, К. В. Жадько, В. Г. Гуляєва, Є. В. Козловський, С. Г. Захарова, Н. І. Остап'юка, В. Ю. Керемана, В. А. Шульги та інших.

Не зважаючи на наявність досить великої кількості наукових досліджень, сфера державного антикризового управління є не достатньо ефективною. Більшість актуальних питань у сфері туризму на сьогодні є недостатньо врегульованими або й у цілому залишаються поза увагою державних органів влади.

Функціонування сфери туризму в сучасних умовах господарювання характеризується зростанням показників ділової активності у даній сфері, однак існує багато вагомих стримуючих факторів. Найвагомішими серед них такі: низький рівень ефективності державного управління туристичною сферою у кризових умовах, недосконалість нормативно-правової бази, суперечливість і неузгодженість окремих її положень, відсутність дієвої державної програми регулювання туризму, як перспективного напрямку розвитку сфери, чітко розроблених методик і механізмів її реалізації.

Як свідчить практика, на сьогоднішній день, переважна більшість діючих нормативно-правових актів, що регулюють діяльність і розвиток туризму в Україні носить декларативний характер і недостатньо визначають питання щодо ролі держави в забезпеченні стійкого системного розвитку туристичної галузі, формуванні ефективної моделі партнерської співпраці держави та приватного сектору, розробці конкретних і реальних кроків щодо створення єдиної комплексної системи управління, організації та контролю за здійсненням туристичної діяльності, а також ефективного використання туристично-рекреаційного потенціалу України, сприянні збільшенню зацікавленості суб'єктів ринку туристичних послуг у створенні позитивного туристичного іміджу держави, що в свою чергу сприятиме розвитку туристичної індустрії та сприятиме подолання проявів кризового стану.

Слід відмітити, що одним з головних важелів державного управління організації та розвитку туризму в Україні є ліцензування туристичної діяльності. На жаль, законодавством України передбачено лише ліцензування туроператорів, а ліцензування діяльності туристичних агентів скасовано Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності» від 19.10.2010 р.

До основних недоліків скасування ліцензії на турагентську діяльність можна віднести:

- можливість розвитку тіньового туризму, оскільки наявність ліцензій дозволяла гарантувати законність діяльності туристичних агентів;
- зниження контрольованості туристичного ринку України з боку державних структур, відсутність гарантій перед туроператором і споживачем;
- відсутність державного контролю якості туристичних послуг, оскільки навіть передбачена статтею 18 Закону України «Про туризм» сертифікація та стандартизація у сфері туристичної діяльності не розповсюджується на послуги турагентів.

Результати досліджень свідчать, що одним із недоліком державного антикризового управління туристичною галуззю також є недосконалість законодавства, що регламентує питання фінансового забезпечення відповідальності туроператорів і турагентів, а саме: не співвідношення збитків, які може понести споживач туристичних послуг (турист) у зв'язку з банкрутством чи неплатоспроможністю суб'єктів туристичної діяльності, з встановленим законодавством України розміром фінансового відшкодування та недосконалість механізму відшкодування збитків споживача в разі ненадання туристичних послуг.

Незважаючи на визнання туризму в Україні пріоритетною сферою економічної діяльності, дана галузь не може поки що конкурувати на міжнародному ринку. Ефективне функціонування туристичної галузі можна забезпечити створивши дієву систему комплексного державного антикризового управління, яке передбачатиме удосконалення нормативно-правової бази, посилення контролю з боку держави за суб'єктами туристичної діяльності, встановлення пріоритетних напрямів розвитку економіки країни в цілому та сфери туризму зокрема, шляхом підтримки та розвитку внутрішнього, міжнародного та в'їзного туризму, а також позиціонування України як туристично-привабливої держави.

Література

1. Закон України «Про туризм» / Верховна Рада України, Ін-т законодавства; ред-кол.: В.Ф. Опришко (голова) та ін. — К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1995.
2. Бобкова А. Г., Манзюк В. В. Щодо відміни ліцензування турагентської діяльності / А. Г. Бобкова, В. В. Манзюк // Підприємництво, господарство і право. — 2011. — № 7(187). — С. 59—62.
3. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні: Навч. посіб./Передм. В. А.Смоля / Федорченко В. К., Дьорова Т. А. — К.: Вища шк., — 2002. — 195 с. Національні особливості державного антикризового управління економікою.

Мельник А. Ф.,

д.е.н., професор,

Тернопільський національний економічний університет

ПОДОЛАННЯ СТРУКТУРНОЇ КРИЗИ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ НА ЗАСАДАХ «НОВОГО РЕГІОНАЛІЗМУ»

Кризові явища в розвитку економіки, що характеризують стан народногосподарської кон'юнктури, значною мірою зв'язані з структурною кризою. Структурна криза характерна економіці більшості регіонів України. Співвідношення структури економіки окремих регіонів з їх економічним потенціалом засвідчують їх невідповідність останньому [1, с. 119]. У галузевій структурі регіональної економіки значної кількості регіонів домінує (за показником реалізованої продукції) частка галузей первинного і вторинного секторів економіки. В структурі валової доданої вартості Волинської, Тернопільської, Вінницької, Хмельницької, Чернігівської областей найбільшу частку займає сільське господарство, переробні галузі, тобто переважають галузі з потенційно низькою доданою вартістю. У відтворювальній структурі економіки областей простежується домінування проміжного споживання, в результаті чого його частка у валовому внутрішньому продукті країни склала від 47,0 % у 2006 р. до 46,0 % у 2011 р., що вказує на збереження високого рівня матеріало- та ресурсоемності економіки регіонів на фоні недостатньої інвестиційної та інноваційної активності підприємств, значного фізичного і морального зносу основних виробничих фондів та неповної завантаженої виробничих потужностей [2]. У зовнішньоекономічній струк-